

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/65/2023
Identifikačné číslo spisu:	1117203314
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1117203314.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: U. X. J., I., I. X, zastúpeného advokátskou kanceláriou: Weis & Partners, s.r.o., Bratislava, Priemyselná 1/A, IČO: 47 234 776, proti žalovanému: Petit Press, a.s., Bratislava, Lazaretská 12, IČO: 35 790 253, zastúpeného: Advokátska kancelária Paul Q, s. r. o., Bratislava, Twin City Block A, Karadžičova 2, o ochranu osobnosti, vedeného pod sp.zn. B1-12C/9/2017 na Mestskom súde Bratislava IV, v konaní o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2023 č. k. 8Co/85/2022-183, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým uznesením odmietol odvolanie žalobcu proti rozsudku pre zmeškanie Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 29. októbra 2021 č. k. 12C/9/2017-136, ktorým podľa § 278 CSP zamietol žalobu žalobcu zo dňa 14.februára 2017, ktorou sa domáhal ochrany osobnosti podľa § 11 a § 13 zákona č. 40/1964Zb. (občiansky zákonník). Súd prvej inštancie priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2. Žalobca sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 15. februára 2017 domáhal, aby súd prvej inštancie rozsudkom rozhodol o jeho žalobnom návrhu tak, že:

· Žalovaný je povinný verejne sa ospravedlniť žalobcovi za neoprávnené zásahy do jeho práva na ochranu osobnosti zverejnením dobre viditeľného a ničím neprekrytého ospravedlnenia v elektronickej verzii denníka SME, ktorého je vydavateľom, vo veľkosti písma 13 mm (titulok) a 7 mm (text ospravedlnenia), a to v priebehu mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, s nasledovným obsahom: „Ospravedlnenie U. X. J. dňa 15.06.2016 boli v elektronickej verzii denníka SME na stránke padlo-trestne-oznamenie.html uverejnené viaceré tvrdenia a hodnotiace

úsudky: „Firma podozrieva starostu a administrátora obstarávania zo zmanipulovania súťaže. Ako podozrivých zo spáchania trestného činu označila štatutárov obce Chorvátsky Grob a verejného obstarávateľa X. J..". Firma zároveň dodáva, že o námietke na ÚVO obec určite vedela a napriek tomu uzatvorila začiatkom mája zmluvu s firmou BAU cargo, ktorej ponuka bola oproti ALPINE vyššia o viac ako 57-tisíc eur. Práve táto suma predstavuje podľa firmy škodu, ktorú obci spôsobilo netransparentné verejné obstarávanie." . Podľa nášho názoru sa tak stalo preto, lebo si boli vedomí veľkej pravdepodobnosti úspechu námietky oznamovateľa a preto urgentné uzatvorili zmluvu, aby tým zmaril možnosť nápravy nelegálneho postupu cez námietku," firma na záver dodáva, že podľa nich je za podozrivým uzatvorením zmluvy korupcia". Jeho meno v súvislosti s verejným obstarávaním je pomerne známe. Pred vyše ôsmimi rokmi bol predsedom komisie, ktorá posudzovala ponuku firmy Slovclean, ktorá sa prihlásila do súťaže na zimnú údržbu ministerstva obrany za 1,5 miliardy korún. Pre súťaž na predražené odhŕňanie snehu odstúpil vtedajší minister L. D., ktoré hrubým spôsobom poškodili dobré meno U. X. J., a ktoré hrubým spôsobom zasiahli do jeho cti a ľudskej dôstojnosti, za čo sa Petit Press a.s. ako vydavateľ denníka SME ospravedľuje a vyjadruje ľútosť nad takýmito neoprávnenými zásahmi denníka SME do jeho zákonom chráneného práva na ochranu osobnosti."

· Žalovaný je povinný stiahnuť zo stránky opravu-kanala-v-chorvatskom-grobe-padlo-trestne-oznamenie.html článok s názvom „Pre opravu kanála v Chorvátskom Grobe padlo trestné oznámenie" a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

· Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 10.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

3. Súd prvej inštancie vo vzťahu k splneniu predpokladov na rozhodnutie v merite veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP poukázal na to, že na prejednanie sporu nariadil pojednávanie na dňa 29. októbra 2021, na ktorom sa zúčastnil právny zástupca žalovaného. Žalobcovi bolo predvolanie na pojednávanie doručené do elektronickej schránky právneho zástupcu žalobcu dňa 22. júla 2021 o 10:15 hod. O možnosti rozhodnúť v prejednávanom spore v prípade neospravedlnenej neprítomnosti žalobcu na pojednávaní rozsudkom pre zmeškanie žalobcu, bol žalobca riadne poučený v predvolaní na pojednávanie. Právny zástupca žalovaného navrhol súdu rozhodnúť kontumačným rozsudkom. Na základe uvedeného prvoinštančný súd konštatoval, že v danej veci boli splnené všetky zákonné predpoklady na rozhodnutie vo veci rozsudkom pre zmeškanie žalobcu v zmysle § 278 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

4. Odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu prvej inštancie. Podľa jeho zistenia boli riadne splnené všetky zákonom vyžadované podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 CSP. Žalobca bol na pojednávanie riadne predvolaný, nedostavil sa naň a žalovaný na pojednávaní navrhol, aby súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie. Pripomenul, že aj v časti poskytnutia nepeňažnej satisfakcie sa žalobca domáha uloženia povinnosti žalovanému niečo vykonať (uverejniť ospravedlnenie) a nie aby súd prvým výrokom rozsudku určil, že došlo k porušeniu jeho osobnostných práv. Preto podľa odvolacieho súdu nešlo o žalobu na plnenie. Aj keď žalobca nebol celý čas nečinný a od pojednávania uplynulo 4,5 roka, nemôže to mať bez ďalšieho za následok, aby v prípade neospravedlneného nedostavenia sa na pojednávanie neboli splnené predpoklady na rozhodnutie v spore rozsudkom pre zmeškania žalobcu, ak to žalovaný prítomný na pojednávaní navrhol. Rozsudok pre zmeškanie totiž nie je procesnou sankciou za mieru aktivity žalobcu v spore, avšak za neospravedlnené nedostavenie sa na nariadené pojednávanie bez vysvetlenia. O nenaplnení materiálnych predpokladov pre rozhodnutie v spore rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, a to aj so zreteľom na právne závery vyplývajúce z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), možno hovoriť najmä ak by vzhľadom okolnosti danej veci bolo zjavné, že žalobca uskutočnil všetky dostupné kroky smerujúce k riadnemu a včasnému uplatneniu jeho procesných práv a napriek tomu došlo k tomu, že nie v dôsledku jeho vlastnej pasivity, ale z iných dôvodov, nebolo v jeho silách zúčastniť sa pojednávania. O nesplnení materiálnych podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie možno podľa odvolacieho súdu uvažovať aj v prípade, ak by takéto rozhodnutie bolo v extrémnom rozpore s doterajším priebehom konania. O takýto prípad však v danej veci nejde, aj keď žalobca reagoval na písomnú obranu žalovaného, pričom s odstupom približne 2,5

roka požiadal v roku 2020 aj o vytýčenie termínu pojednávania (č.l. 112), jeho neúčast' na pojednávaní konanom približne rok po doručení tejto žiadosti bola spôsobená pasivitou v rámci prípravy na pojednávanie (ktorá pochopiteľne musí zahŕňať aj vykonanie náležitých opatrení zabezpečujúcich pripomenutie konania pojednávania nariadeného s dlhším časovým odstupom). Napadnutý rozsudok pre zmeškanie bol navyše vyhlásený na prvom pojednávaní, ktoré sa v danej veci konalo.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas dovolanie z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) CSP. Podľa neho petit 1 žaloby má predovšetkým určujúci charakter, keďže uverejnením uvedeného ospravedlnenia by súd určil, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu. Preto nejde o typickú žalobu na plnenie. Ide o prostriedok obrany podľa § 13 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Povinnosť žalovaného v prípade rozhodnutia vo veci je viazaná výlučne na jeho existenciu a v prípade jeho zániku by už nebolo možné ospravedlnenie dosiahnuť. V tomto prípade by rozsudok mal konštitutívny charakter. Podľa názoru žalobcu súd prvej inštancie posudzoval žalobu podľa § 137 písm. a) CSP príliš formalisticky, keďže ospravedlnenie žalovaného bez predmetného určujúceho výroku by bolo bez právneho významu. K svojej argumentácii uviedol uznesenie ústavného súdu sp. zn. ÚS 233/2019. Od podania žaloby do prvého pojednávania uplynulo 4,5 roka, pričom žalobca bol v spore aktívny a sám žiadal o čo najskoršie určenie termínu pojednávania. Od zásahu do žalobcových práv uplynulo viac ako 5 rokov a vydanie rozsudku pre zmeškanie vníma ako mimoriadne nespravodlivé. Odvolací súd posudzoval podľa žalobcu odvolanie len vo vzťahu k splneniu procesných podmienok vydania rozsudku pre zmeškanie bez prihliadnutia na jeho procesnú aktivitu. Došlo tak k porušeniu zásady denegatio iustitiae, zásady účinného riadneho opravného prostriedku a porušeniu práva na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 72/2019, podľa ktorého rozhodnutie o práve na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do práv na ochranu osobnosti, nie je možné považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy. Preto navrhol, aby najvyšší súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Alternatívne navrhol, aby dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie.

6. Žalovaný uviedol, že žalobca svoju prítomnosť neospravedlnil, ani dodatočne vo vzťahu k rozsudku neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by ho boli spôsobilé čo i len náznakom spochybniť. Pripomenul, že žalobca odôvodnil svoju absenciu na pojednávaní údajne nesprávnym interným poznačením si termínu. To však nie je možné považovať za ospravedlniteľný dôvod aj s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/84/2019. Celú argumentáciu žalobcu považuje za nesprávnu, zavádzajúcu a bez opory v platných právnych predpisoch. Odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu považuje za presvedčivé, zákonné a odpovedajúce na všetky žalobcom nastolené otázky. Podstatou odvolania žalobcu je podľa neho nestotožnenie sa žalobcu so závermi odvolacieho súdu, čo nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. V prípade zásahu do osobnostných práv žalobcu by v prípadnom konaní išlo o predbežnú skutkovú a právnu otázku a nie o určovaciu žalobu podľa § 137 CSP. Preto tvrdenia žalobcu považuje za účelové. O žalobe sui generis by bolo možné podľa žalovaného uvažovať len v prípade, ak by sa žalobca osobitným výrokom domáha aj samotného určenia, že zo strany žalovaného došlo k neoprávneným zásahom do osobnostných práv žalobcu. Tento nárok však žalobca nevzniesol. Výhrady žalobcu smerujúce k údajným prieťahom zo strany súdu prvej inštancie považuje vo vzťahu k posúdeniu legitímnosti rozsudku pre zmeškanie za irelevantné. Prípadná existencia prieťahov nemôže byť pripisovaná na ťarchu žalovaného. Pripomenul zásadu, práva patria bdelým. K žalobcom uvedenému uzneseniu ústavného súdu dal do pozornosti, že žalobca neodčítaval prvý časť bodu 43 jeho odôvodnenia, v zmysle ktorého je nežiadúce vydanie rozsudku pre zmeškanie v takom konaní, v rámci ktorého sa uskutočnilo viac súdnych pojednávaní s riadnou účasťou žalobcu a v ktorom už súd na návrh strán vykonal rozsiahle dokazovanie. Záverom navrhol, aby dovolací súd odvolanie odmietol, alternatívne zamietol a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobca dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), dovolanie podľa § 447, písm. f) CSP odmietol. Dovolací súd

v zmysle § 451 ods.3 CSP stručne uvádza dôvod svojho rozhodnutia.

Dovolenie podľa § 420 písm. f) CSP

8. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolateľ namietal formalistické posúdenie splnenia podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu a nesprávnosť posúdenia druhu žaloby.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Podľa § 278 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak

a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a

b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

13. Podľa § 137 písm. a) CSP možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o splnenie povinnosti.

14. Po preskúmaní dovolania a obsahu spisu, najvyšší súd konštatuje, že boli splnené všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu tak, ako to uviedol prvoinštančný a odvolací súd v odôvodnení svojich rozhodnutí. Správnosť ich postupu podporuje aj skutočnosť, že žalobca do dnešného dňa neuviedol žiadnu relevantnú skutočnosť, ktorú by bolo možné považovať za objektívne ospravedlniteľný dôvod v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho súdu a ústavného súdu (sp. zn. 4Obdo/84/2019, III. ÚS 89/2021). Na tento postup nemá vplyv ani dĺžka konania pred súdom prvej inštancie a ktorú nemožno pričítať na ťarchu žalovanému. Rovnako nemožno aplikovať žalobcom odkazovanú judikatúru ústavného súdu pod sp. zn. IV. ÚS 72/2019, keďže v tejto veci neprebehli pojednávania s účasťou žalobcu ani nebolo vykonané akékoľvek dokazovanie. Teda ide o rozhodnutie s iným skutkovým stavom. Žalobcovi bolo predvolanie na pojednávanie doručené do elektronickej schránky právneho zástupcu žalobcu dňa 22. júla 2021 o 10:15 hod. O možnosti rozhodnúť v prejednávacom spore v prípade neospravedlnenej neprítomnosti žalobcu na pojednávaní rozsudkom pre zmeškanie žalobcu bol žalobca riadne poučený v predvolaní na pojednávanie. Právny zástupca žalovaného navrhol súdu rozhodnúť kontumačným rozsudkom.

15. Dovolací súd konštatuje, že je nesprávna námietka žalobcu, že v prípade ním podanej žaloby išlo o určovaciu žalobu. Zo žalobného návrhu jednoznačne vyplýva, že išlo o žalobu na plnenie podľa § 137 písm. a) CSP. Žalobca požadoval, aby súd zaviazal žalovaného na ospravedlnenie, stiahnutie článku z internetovej stránky žalovaného a nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu. Žalobca však nepožadoval určiť, že došlo k neoprávnenému zásahu do jeho práva na ochranu osobnosti. Keby sa spor prejednal, musel by súd určiť, či k uvedenému zásahu došlo, avšak iba vo forme predbežnej otázky, nie vo forme rozhodnutia s prislúchajúcim výrokom. Teda zámerom žalobcu nebolo určiť, či k porušeniu došlo, ale požadoval ospravedlnenie, odstránenie článku a náhradu nemajetkovej ujmy. Preto prvostupňový a

odvolací súd postupovali správne, keď žalobu neposúdili ako určovaciu.

16. Najvyšší súd konštatuje, že uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nebolo prípustné, a preto podľa § 447 písm. f) CSP dovolanie odmietol.

17. Dovolací súd rozhodnutie o nároku žalovaného na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.